

General Marii Wittek

VIII 2002 P. Sec. Łódź, tenaki
wypisano nie zrobiono

materialy od 522AK
w Skarżysku-Kamiennym

Tajne Naczelne
Radom-Kielce
Obw. JtZA

brat Jol.
1962 ++ **BALTRUSZAJTIS MARTA**

1939-45

3186/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

BATRUSZAITIS MARTA

3186/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa

k. 1, 15, 1

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”]

VI. Fotografie

brak

1/1 Relacja własna

- Relacja napisana przez dr. J. Rella, rkps (kopiał), k. 1, s. 1

Natychmiast organizuje tajne nauczanie, no wówczas nie działa
w BCh, a później RG. Z wielkim poświęceniem pomaga jej
w jejowym wężowym w Błaszce jesienią 1939 r., a następnie
w jejowym organizacji konspiracyjnej "Orzeł Biały" w styczniu i lutym
1940 r. uczestniczy w Szkole Powstańczej Nr 1, oraz w czerwcu 1940 r.
Biegła znajomości języka niemieckiego umożliwiła wiele występów
i partaktacji z młodzieżą niemieckimi w sprawie aresztowanych.

Dr Marię Bałtruszytisz kładymowała tajne nauczanie w wiosni
Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące. Przez okres od stycznia 1940 r. do stycznia
1945 r. uczestniczyła w tajnym nauczaniu ponad 40 nauczycieli, w tym
około 10 mysiedlowych z Kowalewki po upadku powstania w 1944 r.; zorganizowała
wiele punktów filialnych w Szymbarku, Białymostku i Sierpcu.
Objęła tajnym nauczaniem około 735 uczniów, wydatki 15 tysięcy
i 72 tysięcy materii.

Jednostki - II Lic. Ogólnokształcące w S. h. K., 21-22.1

dr Bałtruszytisz

urodz. 1881 r.

zm. 1944 r. Szymbark

(relacje dr Józefa Polaka)

czas li- kowa, sanitarno - higien
chlop- gospodarcza, kulturalno
nia dla światowo, -
y. aktyw biblioteczno
dynacji SKO

prace na stanowisku dyrek-
tora szkoły do 1947 r.,
W 1952 roku przenosi się
do Zakopanego. W 1962 roku
umiera dla świata, ale żyje
 nadal w sercach i pamięci swo-
ich wychowanków, których
nauczyła trzech ważnych za-
sad życiowych: miłości do lu-
dzi, zamiłowania do pracy i
sumienności w wykonaniu

II MATERIAŁY UZUPEŁNIĄCE RELACJĘ

- Dyr. Marta Bałtrusajtis, "Jednostka" - II d.0 w Starzysku-Kamiennej 21-22 V 1966.,
ksero, t.1, s.1

Dyr. Marta Bałtruszajtis

Dyr. Marta była utalentowanym pedagogiem i posiadała ~~uzyskiwanie sobie~~ ^{z doświadczenia} wychowanków. Po ukończeniu Seminarium Nauczycielskiego w Krakowie pracuje jako młoda nauczycielka w szkole podstawowej. Nie daje to jej zadowolenia, pragnie zdobywać wiedzę; robi maturę gimnazjalną i wstępuje na Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, na którym studiuje chemię i gdzie uzyskuje tytuł naukowy „doktora chemii”. Tam też poznaje swojego przyszłego męża, studenta fizyki. W 1916 r. przyjeżdża wraz z mężem do Skarżyska i rozpoczyna pionierską pracę w nowo otwartym gimnazjum jako nauczycielka, a mąż jako dyrektor.

Dr Marta i jej małżonek pracują sumiennie i z zapałem, rozwijając powierzoną sobie szkołę. Należą do Towzystwa Przyjaciół Szkoły Średniej i dają duży wkład pracy, energii i inicjatywy przy budowie i organizowaniu naszej obecnej szkoły. W 1930 r. Dr Bałtruszajtis zostaje powołany na stanowisko Inspektora Szkół Zawodowych w Warszawie, a żona obejmuje po nim stanowisko dyrektora gimnazjum. Dyrektorka jest lubiana i ceniona przez rodziców swych wychowanków, jak również przez młodzież, której fachowo przekazuje swoje wiadomości.

Przychodzi okres wojny rok 1939, a z nim okupacja. Dyrektorka z narażeniem życia usuwa ze szkoły książki i pomoce naukowe i umieszcza je u znajomych lub u siebie w domu. W listopadzie 1939 r. usiłuje uruchomić szkołę, ale okupnat niweczy jej zamiary. Nauka w szkole trwa tylko 3 tygodnie, potem zaczyna się tajne nauczanie. Dyrektorka nawiązuje kontakt z Ośrodkiem Tajnego Nauczania w Kielcach i Krakowie i organizuje tajne komplety na terenie Skarżyska.

Po wyzwoleniu Skarżyska w 1945 roku pełną energią Dyrektorka przystępuje natychmiast do zorganizowania szkoły. Już 2 marca 1945 r. szkoła jest uruchomiona. Dr Marta

dzi, zamiłowania do pracy i sumienności w wykonywaniu obowiązków.

1915 r. Odebrała do tajnego nauczania formuły 40 nauczycieli i tym
około 110 wysiedlonych z Warszawy po upadku powstania w 1944 r. i zorganizowa-
wała punkty kulturalne w Skarżysku, Bełżysku i Mircu.
Odebrała tajnym nauczaniem około 735 uczniów, wpolanie 15 dziewczyn
i 72 młodych matric.
- 65a -
Jedno dzieło - il. Sc. Ogólnie w S. in K. 21-22. I

1939 1945
ZAWACKIEJ

BAETRUSZAJTIS
MARIJA